Ministerie van Economische Zaken

Vooruit met natuur

Stelt u zich voor ...

... een sterke, fitte, sprankelende natuur, waarvan je volop kunt genieten. Natuur dichtbij, die 'ontspant' en die maakt dat je je prettig voelt op de plek waar je woont. De kroon op onze buurt en ons landschap.

... natuur die levert wat we nodig hebben. Om te eten, te bouwen, voor energie. Natuur die ons vooruit helpt. Die we koesteren. Die we ervaren als lust, en niet als last, in Nederland en daarbuiten.

Stelt u zich dat eens voor. Natuur als spil van wat het leven te bieden heeft! Als anker van ons dagelijks leven. Als we dat voor elkaar krijgen, heeft de natuur de plek waar ze thuishoort. Midden in de samenleving, bij mensen, van mensen.

Zo'n vooruitzicht spreekt me aan. Daar wil ik naartoe werken. Met reden. Want ik zie mensen, bedrijven, organisaties, overheden die er al in allerlei vormen, met hart en ziel, mee bezig zijn. En ik zie ook dat het nodig is om anders met de natuur om te gaan. Als staatssecretaris wil ik daar mijn steentje aan bijdragen.

Veel te bieden

Wij willen en kunnen niet zonder natuur. Daarom zijn mensen en bedrijven er de laatste tijd - nog meer dan voorheen - zelf zo mee bezig.

Overal is natuur. Op het plein, langs de kade van een gracht, op een bedrijventerrein en in de haven, tussen stoeptegels of gewoon in de achtertuin. Die natuur is van ons allemaal. Sterker nog: wij zijn zélf onderdeel van die natuur.

Natuur doet goed. We willen er actief in zijn. En we willen ermee bezig zijn. Fietsen door de polder, kijken naar planten, wroeten in de moestuin, onze kinderen laten spelen. Natuur heeft invloed op hoe we ons voelen. Dat is bewezen: mensen in het ziekenhuis genezen sneller na een operatie als ze uit hun raam bomen zien in plaats van beton. Kinderen maken minder ruzie op een schoolplein met planten en bomen, dan op een kaal schoolplein.

Natuur is zoveel rijker en dichterbij dan we denken. Neem het water dat we drinken, de grondstoffen voor onze kleding, geneeskrachtige stoffen voor medicijnen. De natuur is de basis van ons leven, ons ‘natuurlijk kapitaal’. Elke dag, elke minuut. En andersom: alles wat wíj doen, heeft effect op de natuur.

Nog niet goed genoeg

Natuur om ons heen lijkt zo vanzelfsprekend. Maar het gaat niet altijd goed met die natuur. Er verdwijnt nog te veel. En wat overblijft, is soms niet sterk genoeg om zelfstandig te overleven.

We doen in Nederland ons uiterste best om kwetsbare natuur te beschermen. Provincies, gemeenten, waterschappen en het Rijk, samen met natuurorganisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de twaalf provinciale Landschappen. Samen met boeren en andere landeigenaren. Samen met veel andere partijen, en met veel andere landen. We bouwen aan een stevig natuurnetwerk, en beschermen plant- en diersoorten die dat nodig hebben. Met de provincies maak ik afspraken over hoe dat het best geregeld kan worden. We moeten dat niet allemaal vanuit Den Haag willen doen. Dat moet gebeuren vlak bij de praktijk, vlak bij uw dagelijks leven.

Samen natuur beschermen blijft nodig. Maar soms botsen de belangen. Daar moeten we slimmer mee omgaan. Bruggen zien te slaan, keuzes durven maken. Bijvoorbeeld tussen het voortbestaan van vissen en de wel of niet belegde boterham van de visser. Of tussen een hoge landbouwproductie en voldoende leefruimte voor vogels. We willen die tegenstellingen opheffen. Door de visserij duurzamer te maken bijvoorbeeld, en verantwoord gevangen vis op de markt te brengen. En door een natuurlijker landbouw. Ik kom nog voor de zomer met een nieuwe manier van agrarisch natuurbeheer. Daarin kunnen groepen boeren samen met de streek een gebiedsplan maken, met maatregelen voor natuur op landbouwgronden. Zo kan de landbouw helpen om natuurgebieden sterker te maken en te verbinden.

Anders gebruiken

Ik wil de natuur beschermen door haar anders, duurzaam te gebruiken. Niet door er een hek eromheen te zetten, apart van de omgeving. Maar juist door natuur bij ons dagelijks leven te betrekken. Slim en gecombineerd met andere belangen. Veel minder de overheid die het allemaal bepaalt, en veel meer ruimte voor uw ideeën en uw voorkeuren.

Het gaat dan niet alleen om de natuur in onze eigen buurt, onze stad, in ons dorp. Het gaat ook om natuur (ver) over de grenzen. Hoe mensen zich voeden, kleden, vervoeren, verwarmen op de ene plek, kan gevolgen hebben voor natuur op een andere plek. Soms ingrijpende gevolgen. We moeten meer nadenken over wat we eten, welke kleding we dragen, met welke materialen we ons huis inrichten. We moeten ook bijtijds (durven) ingrijpen. Dat kan onszelf en de natuur veel goeds opleveren. Ik zet me daar als staatssecretaris actief voor in: ik werk aan een programma met acties om ons natuurlijk kapitaal ook voor toekomstige generaties te behouden.

Hoe ...?

Willen we dit voor elkaar krijgen, dan moeten we in actie komen. Ik heb daar wel ideeën over. Maar veel belangrijker nog zijn uw ideeën. Daarom wil ik deze ideeën samen met u uitwerken.

Maken dat natuur tegen een stootje kan

Voorop gesteld: ik blijf natuur beschermen en ik blijf, met de provincies, in natuur investeren. De natuur mag niet achteruit gaan. Die moet sterk genoeg zijn om tegen een stootje te kunnen. Dat is onze opdracht in Nederland. En dat hebben we ook met andere landen afgesproken, bijvoorbeeld in de afspraken voor het Europese netwerk van natuurgebieden Natura 2000. Dat netwerk wil ik voltooien. Daarom ben ik bezig in hoog tempo de Nederlandse Natura 2000-gebieden 'aan te wijzen': op de kaart vast te leggen en te beschrijven welke natuur bescherming verdient. Zodat we die bescherming daarna samen met de mensen uit de streek kunnen invullen.

Nog dit jaar kom ik met een nieuwe Natuurbeschermingswet. Een wet met heldere regels, die kwetsbare natuur beschermen en tegelijk ondernemers verder helpen. Dat is een belangrijke stap vooruit. Toch moeten we voor de langere termijn over nóg een vraag nadenken. De wet is een vangnet voor natuur. Hoe zorgen we ervoor dat we dit vangnet zo weinig mogelijk nodig hebben? Dat we natuur beschermen niet omdat het moet, maar omdat we het willen? Welke regels hebben we in de toekomst dan nodig? En hoe zouden we bescherming anders kunnen organiseren? Ik denk bijvoorbeeld aan alle mensen en bedrijven die nu al vrijwillig betalen voor natuurbescherming. Misschien zijn er meer mogelijkheden om als overheid met hen samen te werken. Publiek-private samenwerking voor natuur! Daar laat ik nu onderzoek naar doen.

Natuur combineren met ...

De natuur is het fundament van de economie. Zonder grondstoffen, voedsel en energie geen welvaart, geen leven zoals we gewend zijn. Dat erkennen bedrijven ook steeds meer. Zij zien dat natuur nodig is om te blijven draaien. Maar ook dat ze kunnen verdienen aan een mooi landschap. Bijvoorbeeld omdat hun recreatiebedrijf meer bezoekers trekt. Of omdat een mooie, groene omgeving een bedrijf of een woning extra waarde geeft.

Het kan Nederland heel wat opleveren als we slimme combinaties maken van natuur en wonen, vervoer, gezondheid en water. Waarom bijvoorbeeld niet investeren in combinaties die meer winst voor de natuur opleveren? In snelwegen die de natuur in ere houden. In een bedrijventerrein als groene oase.

Op die manier creëren we een samenleving waar natuur en dagelijks leven hand in hand gaan. Waar zorgvuldig omgaan met natuur vanzelfsprekend is.

De bal ligt bij u

Ik zie burgers en bedrijven die zich inzetten voor natuur. Met wildzaaiacties op braakliggende bedrijventerreinen, moestuinen op daken van bedrijven, bewoners die zelf de natuur onderhouden. En zo zijn er meer voorbeelden. Boeren die meedenken bij de inrichting van een (woon)gebied. Bedrijven die investeren in een groene omgeving, omdat het goed is voor hun imago en voor het welzijn van hun medewerkers. Daar wil ik graag aan meewerken. Goede voorbeelden en goede acties steunen, bekendmaken, doorvertellen. Samen met provincies, met u, met uw bedrijf, uw school, uw (natuur) organisatie, werken aan natuur.

Niet míjn, maar ónze koers

Een nieuwe koers voor natuurbeleid: natuur in het middelpunt van alles wat we belangrijk vinden. Daar stevig mee verbonden. Natuur niet alleen beschermen, maar óok beleven en benutten. Natuur anders, duurzaam gebruiken. Ik heb een ruwe richting aangegeven. Nu gaat het erom die scherp en concreet te maken, en daarvoor heb ik u nodig.

Wat moeten we nog meer doen? Hoe gaan we dat aanpakken? Wat gaan we tegenkomen? Wat betekent het voor u? Wat betekent het voor mij, voor het Rijk?

Dat zijn de vragen en plannen waarmee ik de komende tijd aan de slag wil. Samen met alle betrokkenen: met u, met bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden. Denkt u mee? Doet u mee?

Sharon A.M. Dijksma
Staatssecretaris van Economische Zaken

Deze folder is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag
www.minez.nl

Foto boot: Johan van der Wielen / Buiten-Beeld
Foto strand: Ron ter Burg / Buiten-Beeld
Overige foto's: Beeldbank EZ

© Rijksoverheid | juni 2013